

МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ВАРНА
„Проф. д-р Параскев Стоянов“
Ул. „Марин Дринов“ 55, Варна 9002, България
Тел.: 052/ 65 00 57, Факс: 052/ 65 00 19
e-mail: uni@mu-varna.bg, www.mu-varna.bg

MEDICAL UNIVERSITY - VARNA
"Prof. Dr. Paraskev Stoyanov"
55, Marin Drinov Str., 9002 Varna, Bulgaria
Tel.: +359 52/ 65 00 57, Fax: + 359 52/ 65 00 19
e-mail: uni@mu-varna.bg, www.mu-varna.bg

ДО Председателя на Научното жури, Определен на
Първо Заседание на НЖ от 12.07.2018 по повод
Заповед № 1605/ 03.07.2018г на Ректора на МУ Плевен

РЕЦЕНЗИЯ

ОТНОСНО: обявен конкурс за професор в област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.1. Медицина, научна специалност „Медицинска генетика“ – един в сектор „Медицинска генетика“ на катедра „Микробиология, вирусология и медицинска генетика“, Факултет „Фармация“, за нуждите на Лаборатория по медицинска генетика на УМБАЛ „Г. Странски“ – ЕАД, Плевен, публикуван в ДВ бр. 36 / 27.04.2018 г.

КАНДИДАТ (единствен): *доц. д-р Катя Стефанова Ковачева, дм.*

РЕЦЕНЗЕНТ: *проф. д-р Людмила Ангелова, доктор*, Ръководител катедра „Медицинска генетика“, МУ – Варна; Началник Лаборатория по медицинска генетика, УМБАЛ „Св. Марина“ ЕАД Варна, член на Научно жури по Заповед № 1605 от 03.07.2018г на Ректора на Медицински Университет Плевен

1. Кратки сведения за конкурса

Документите са подготвени съобразно изискванията на ЗРАСРБ и правилника за развитие на академичния състав на МУ- Плевен. Декларирам, че нямам конфликт на интереси с автора на дисертационния труд (съобщавам за 11 съвместни публикации, от период, който не подлежи на рецензия в настоящия конкурс).

2.Общи положения и биографични данни

Доц. д-р *Катя Стефанова Ковачева* е родена на 13.03.1960 г. През 1978 г. е завършила 2ра Гимназия „Анастасия Димитрова“ Плевен, а през 1984 г- ВМИ Плевен.

През 1989 г постъпва като *лекар-ординатор* в Медико-генетичния консултативен център, ВМИ Плевен в продължение на 6 години, в който период придобива специалност по медицинска генетика (Диплома № 41 777 от 01.06.1993).

През 1995 г. е назначена като *асистент* в същата структура.

През 2000 г. - *главен асистент*

През 2010 г. - защитава *дисертация* за присъждане на научно-образователна степен *доктор* по научна специалност 01.06.06.„Генетика“:„Диагностични, профилактични и

эпидемиологични аспекти на регистрацията на вродени аномалии“ (Диплома №34782 от 10.01.2011 на **ВАК София**).

През **2012 г.** заема академичната длъжност „Доцент“ по научна специалност „Генетика“ (Диплома № С 0012 от 25.06.2012 г на **МУ Плевен**).

През **2017г.** става Ръководител сектор „Медицинска генетика“ към Катедра по микробиология, вирусология и медицинска генетика и началник Лаборатория по медицинска генетика към УМБАЛ „Д-р Георги Странски“ ЕАД Плевен.

В творческата автобиография на доц. д-р Катя Ковачева са отразени *квалификационни курсове* по медико-генетична консултативна помощ, генетични проблеми в педиатрията, клинична дисморфология, хромозомна диагностика, молекулярно-генетичен анализ, биохимичен скрининг, репродуктивна генетика и др.

3. Научноизследователска дейност

Общ преглед на научните трудове

Кандидатката е представила количествените наукометрични показатели по изискванията на Правилника на МУ Плевен, а именно :

- **общо 74** научни трудове в пълен текст (*по критерий - 50*):
 - 10 в чуждестранни списания (*по критерий- 7*), от които 7 публикувани в списания с **IF**,
 - 7 съ-авторства в книги, учебници и ръководства,
 - 1 монографичен труд и 1 автореферат.
- **общо 122** участия в научни форуми с публикувани резюмета, в т.ч. 9 в списания с **IF**

В **настоящия конкурс приемам за рецензия** научните трудове, направени след подаване на документите за конкурса за „Доцент“ т.е. нерецензирани в предишния конкурс. Това са:

- **23 пълнотекстови научни труда** (вкл. 3 (13%) под печат):

- 1 самостоятелна монография (2016): „Вродени аномалии. Клинико-дисморфологични и генетични проблеми“ Плевен; Издателски център на МУ-Плевен; (ISBN 978-956-756-189-2), 210 стр.
- 1 глава от книга (2014). Регистрация на вродени аномалии – диагностични и епидемиологични аспекти. В: Редки генетични болести; проф. Драга Тончева (ред), София; ИК „Симелпрес“ I част; (ISBN: 978-619-183-012-1), стр. 305-314.
- 1 публикация в чуждестранно списание (*без IF*): Kovacheva K., Kamburova Z., Atanasova V., Hristov A. Pfeiffer syndrome, type 2 - two cases of the Pleven Registry of congenital anomalies. Journal Pediatra Croatica. 2018 (под печат)
- 16 публикации в бълг. списания (2 *под печат, липсва доказателствен материал*)
- 4 бр в сборници

- **17 резюмета от участия** в международни конгреси (в т.ч. 7 в списания с **IF**)

Тя е самостоятелен или първи автор в **общо 29** пълнотекстови публикации в т.ч. 9 (**39%**) от подлежащите на рецензия в настоящия конкурс.

Импакт фактор и цитирания:

Общият IF на научните списания с публикувани материали е **49.979** (по критерий > 10 по Правилник на МУ) (Личен импакт фактор на публикациите в SCOPUS - не е изчислен):

- **IF на представените статии 10,975** (всички преди избора ѝ за доцент) Статиите са колаборативни, свързани с важни за българската генетика и клинична практика въпроси (основно наследствени предразположения и усложнения), както и тенденции и причини за вродени аномалии.
- **IF на представените резюмета е IF 39,004.** В тях потвърждавам, че трябва да се признаят резюмета публикувани в приложения на сп. European Journal of Human genetics през 2007, 2014 и 2015 г (Справка на Библиотека при МУ Плевен посочва, че база данни Web of Science и Scopus преглежда публикации в списанието, но не и в неговите приложения).

Цитирания:

Горепосочените оригинални научни статии, както и публикациите в наблюдавани списания (SJR 3,723) носят на доц. д-р Ковачева **72 цитирания** в чужди и **58** в български източници (41 и 30 актуални от последните пет години) разкрити в базата данни на Google Scholar и Фонд Централна Медицинска Библиотека София. Според мен особено ценни са цитиранията от чуждестранни учени, популяризиращи българските научни постижения в областта на генетичните предразположения, а така също и 23 български цитирания с напълно изключено съавторство. Последните определят значимия принос на доц. Ковачева като представител на българската клинична генетика в областта на диагностиката и профилактиката на вродените аномалии (тя е цитирана в 5 дисертации) и на нейния актуален интерес в областта на карцином на млечната жлеза (цитирания вече в 2 дисертационни труда).

Научна активност :

Доц. Ковачева е:

- участвала с 30 бр доклади и резюмета от участия в национални конгреси, срещи, симпозиуми (приложен списък).
- участвала във впечатляващ брой - 19 - научни проекти, (в т.ч. 7 след придобиване на званието „Доцент“) (не мога да оценя формата на участие), финансирани от МУ Плевен, което свидетелства за научен приоритет и силна подкрепа от институцията. (Приложено Удостоверение на Комисията по финансиране на научно-изследователски проекти при МУ Плевен). Значими са и 2 пилотни проекта по Европейска програма „Леонардо да Винчи“ (в периода 2000 – 2005г) за изграждане на Web-базирана система разработена от група Европейски партньори (между които е МУ Плевен) и European Society for Clinical Nutrition and Metabolism за обучение през целия живот (Life Long Learning system), на лекари и студенти по проблемите на клиничното хранене.
- рецензирала 1 научен проект към МОН „Генетична хетерогенност на наследствените кардиомиопатии и индивидуалните различия в отговора към лекарствени средства с широко приложение при сърдечно-съдови и системни заболявания“ (2014)

- рецензирала *1 статия* в „Evaluation of the correlation between jak2 v617f, leucocytosis and thrombogenic risk in patients with polycythemia vera and essential thrombocythemia” Journal of International Medical Association Bulgaria (2018 , in press).
- участвала в *5 научни журита* за присъждане на ОНС *доктор* (2016 и 2017 г), за придобиване на академична длъжност *доцент* (2013 г), за ОНС *„доктор на науките“* (2017) и академична длъжност *„професор“* (2018 г).
- член на Европейското дружество по генетика на човека (ESHG), Българското дружество по генетика и геномика на човека, Българско дружество по акушерство и гинекология, Българска педиатрична асоциация, Българска асоциация по неонатология.

Основни научни и научно-приложни приноси на кандидатката.

Научните трудове на доц. Ковачева засягат широк спектър от направления на медицинската генетика, отразяващо интердисциплинарната област на клиничната специалност. Като рецензент, който трябва по Правилник да отчете значимостта и актуалността на научните и научно-приложни приноси, които са лично дело на кандидата или ръководен от него екип смятам, че те се постигат от кандидата степенувано в областта на изучаване на:

1. **Вродени аномалии.** Тази част от проучванията е от огромно значение за развитието на педиатрията, неонатология, акушерството и гинекологията, както и на все по-добрата грижа за пациенти с редки заболявания от целия възрастов спектър у нас – задължение, поето от европейското ни членство. Публикации в пълен текст (*2, 3, 19, 27, 76, 80, 82, 83* в монография, глава от книга и сп. Педиатрия, сп. Редки болести и лекарства сираци, Сборник постери и презентации).

Най-значим е приносът на доц. Ковачева в провеждането на генетичен скрининг на новородени за разкриване на вродени аномалии, естествено продължение на нейния дисертационен труд. За първи път у нас е приложен комплексен подход за дескриптивно – епидемиологичен и диагностичен (документален, клиничен, генетичен) и профилактичен подход за изучаване на вродените аномалии. Прилаганият системен подход за диагноза и регистрация на случаи с ВА с единна методология е основание за признаване приноса на Плевенския регистър за ВА и приемането му през 2013 г за пълноправен, единствен за страната ни член на Европейската Комисия EUROCAT. Монографията на доц. Ковачева разширява публичността на собствени мащабни популационно-базирани проучвания в Плевенски регион за 25 год. период; представителни за България и посочва комплексен клинично-дисморфологичен подход на клинично поведение при изграждане на диагноза при пациент с ВА от мултидисциплинарен екип.

2. **Генетични фактори за тромбофилия** – сериозно проявен интерес (участие в проекти) от авторски колектив, проучващ ролята на тези фактори за *репродуктивната патология (публикация 69, 70, 71, 74, 75* в сп. Акушерство и гинекология), *съдовата патология* (дълбоки венозни тромбози / белодробен тромб-емболизъм (*публикация 37* в сп. Журнал по биомедицина и клинични изследвания JBCR.), *миелопролиферативни заболявания* (Есенциална тромбocyтeмия и Политeмия вeра) (*резюме 71, 82, 116, 122*). За първи

път в страната се прави проучване върху значението на генетични тромбофилични фактори при жени с PCOS (етиология и усложнения) (*публикация 73* в сп. Акушерство и гинекология; *резюмета - 34, 76, 120*).

3. **Онокогенетика** – приветствам научният интерес на доц. Ковачева и съавтори по изучаване на генетични фактори при рак на гърдата и се надявам той да продължи. Проучено е значението на генетичните дефекти в гените BRCA1 и BRCA2 за целите на оценка риска за развитие и честотата им при фамилните случаи на рака (*публикация 36, 38, 72* в сп. Акушерство и гинекология и сп. Журнал по биомедицина и клинични изследвания JBCR; *резюмета 26, 27, 29, 32, 69, 70, 75, 78*).

Доц. Ковачева има активност с *актуални* публикации и в областта на **Генетичното консултиране**: основни аспекти и проблеми при семейства със специфични ВА и наследствени заболявания (*публикация 27* в сп. Педиатрия; *публикация 81* в Сборник постери и презентации; *резюмета 80, 110*); **Генетични фактори за инфертилитет** (женски и мъжки) - проучена е честотата на някои значими генетични фактори (хромозомни аномалии и микроделеции на Y хромозома) и техния дял в етиологията на мъжкия инфертилитет за България). Представени са само в *резюмета (28, 37, 109, 112, 118, 119, 39)*, някои от участия в Европейски Конгрес по човешка генетика (2014) и Балкански конгрес по човешка генетика (2017). Препоръчвам и силно насърчавам микроделеционните изследвания да бъдат публикувани в реферирано списание(я) в пълен текст, за по-широко научно достояние.

4. Учебно преподавателска дейност

Доц. Ковачева е дългогодишен преподавател с педагогически опит **23 години и 3 месеца** (Удостоверение с Изх.№ 5144 / 09.05.2018 г). Средната ѝ годишна учебна натовареност от *лекции и изпитни часове* за последните 3 години е **260 уч.часа** (Удостоверение №574 / 09.05.2018) с което надхвърля нормативните изисквания за хабилитиран преподавател от 120 уч.часа. След назначаването ѝ за доцент през 2012 г. тя се включва в изнасянето на лекционния курс по медицинска генетика, като понастоящем поема над половината от наличния хорариум за лекционен курс на:

- студенти медици (българо- и англо-езиково обучение),
- студенти по специалности „Акушерка“, „Медицинска сестра“ (Факултет Здравни грижи) и „Лаборант“ (Медицински колеж) на МУ Плевен
- студенти – кръжочници и специализанти по специалности „Педиатрия“ и „Неонатология“ (в рамките на модула по Медицинска генетика).
- специализанти по „Медицинска генетика“ с особено активна методична помощ за привличането и подготовката на двама лекари – специалисти от звеното (д-р П. Ангелова, д-р З. Камбурова).

Ръководство на докторанти

От *авторска справка* на доц. Ковачева става видно, че тя е **ко-научен ръководител на 1 асистент** (Г. Големанов, докторант на самостоятелна подготовка по специалност „Биохимия“, Заповед №531 / 07.03.2018г. на МУ Плевен) и предстои разкриването на

докторантура на д-р З. Камбурова, асистент към Сектор „Медицинска генетика“. Подпомагала е работата на докторанти от други звена (д-р П. Иванов, д-р Д. Пендичева).

5. Диагностично-лечебна дейност

Кандидатката придобива специалност през 1993г и има **24 години и 9 месеца** стаж по нея. От м. февруари 2017 г тя е Началник на Лаборатория по медицинска генетика в УМБАЛ „Д-р Г. Странски“ ЕАД Плевен. Тя се изявява като дисциплиниран и всеотдаен организатор и подкрепя въвеждането на нови методи за генетично изследване, неуморно консултира най-разнообразна генетична патология както при възрастни, така и при деца. Още от 1995 г. тя се ангажира, създава и ръководи Плевенски Регистър за вродени аномалии, съдейства за популяризиране на дейността му, в резултат на което през 2013 г регистърът е приет за редовен, единствен у нас, член на Европейска програма за мониторинг на вродени аномалии EUROCAT.

Познавайки цялостната дейност на доц. Ковачева и нейните личностови качества (ангажираност, отговорност и трудолюбие), напълно оценявам нейния принос за развитие на медицинската генетика в институцията и страната и ѝ пожелавам упоритост във въвеждането и на новите геномни технологии за в бъдеще.

В ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Доц. Катя Ковачева отговаря на критериите за заемане на академична длъжност „професор“, определени в „Правилника за развитие на академичния състав в Медицински университет – Плевен“, както следва:

- Учебно - преподавателска дейност – значителна натовареност, преподаване на български и английски език; активен ментор на ново-постъпили асистенти по медицинска генетика.
Тя е ко-ръководител на 1 докторант от катедра „Химия“, но активно участва в академичното развитие на сътрудниците от звеното по медицинска генетика (предстоящо зачисляване на такъв в кратки срокове).
- Научна продукция – надвишаваща **общата** публикационна активност, достатъчна **след заемане на академичната длъжност „Доцент“**, в голям дял лично дело, плод на дългогодишна и интензивна изследователска работа, без прекъсвания и смяна на интересите, с разширяване на колаборацията с различни колективи. Публикациите са в рецензирани наши и чужди списания, броя на цитиранията и общия импакт фактор покриват изискванията.
- Диагностично-лечебна дейност - уважаван специалист в областта на медицинската генетика, етичен, компетентен и отдаден на пациентите си лекар.

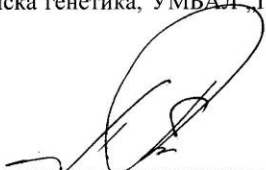
Формално, по законовите изисквания и тези по ПРАС на МУ Плевен за придобиване на академично звание „Професор“ *не е спазено само условието кандидатът „да е научен ръководител на двама докторанти*, поне един успешно защитил под нейно ръководство“. Имайки предвид че „Конкурсът се открива, ако могат да се осигурят нормите за преподавателска и научно-изследователска дейност, което се потвърждава от Решение на Катедрения съвет и Комисията за оценка на

количествените показатели по наукометричните критерии на кандидатите“(чл.91 ал2) и че Комисията извършва допускане до участие в конкурса (чл. 93 ал. 1 в Правилника на МУ Плевен), смятам че това условие е взето в съображение.

Въз основа на всичко гореизложено давам положителна рецензия и препоръчвам на членовете на уважаемото научно жури да присъди на доц. Ковачева академичната длъжност “Професор” по специалността „Медицинска генетика“ за нуждите на Сектор по медицинска генетика, Катедра по микробиология, вирусология и медицинска генетика, Факултет „Фармация“ и на Лаборатория по медицинска генетика, УМБАЛ „Г. Странски“ – ЕАД, Плевен.

27.07.2018

Варна

Рецензент:

Проф. д-р Людмила Ангелова, д.м.